

Yhteentoimivuus ja tiedonhallintalaki

Yhteentoimivuutta ja parempia
sähköisiä palveluja

Tuula Seppo
[@tuula_seppo](#)

Kuntien
yhteentoimivusseminaari
06.03.2019

Yleistä tiedonhallintalain aikataulusta

- Hallituksen esitys julkisen hallinnon tiedonhallinnasta on siirtynyt eduskuntaan käsiteltäväksi 5.12.2018, käsiteltävänä hallintovaliokunnassa
- Uusi hallituksen esitys löytyy <https://vm.fi/paatos?decisionId=0900908f805f1863>
- Perustuslakivaliokunnan lausunto hallintovaliokunnalle 27.2.2019
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/PeVL_73+2018.aspx
- **Huom! Kyseessä hallituksen esitys, sisältö voi muuttua eduskunnassa**

Yhteentoimivuuden sääntelykehys EU:n tasolla

- **EU:n sähköisen hallinnon toimintaohjelma** (COM(2016) 179)
 - Oletusarvoinen yhteentoimivuus
 - Julkiset palvelut on suunniteltava toimimaan saumattomasti kaikkialla sisämarkkinoilla ja organisaatiolokeroiden yli käyttäen pohjana tietojen ja digitaalipalvelujen vapaata liikkuvuutta.
 - **ISA2-Ohjelma** (EU) 2015/2240) 2016-2020
 - ISA ohjelmassa on laadittu Eurooppalaiset **yhteentoimivuusperiaatteet** (EIF)(COM(2017)134)

Yhteentoimivuuden sääntelykehys EU:n tasolla

- **Eurooppalainen yhteentoimivuuden kuvauskehys (EIRA)**
 - Sisältää keskeisimmät yhteentoimivien julkisen hallinnon sähköisten palveluiden rakenneosien kuvaukset
- **INSPIRE –direktiivi (2007/2/EY)**
 - Täytäntöönpanosäännöissä vahvistetaan tekniset järjestelyt paikkatietoaineistojen ja –palvelujen yhteentoimivuutta ja mahdollista yhdenmukaistamista varten
- Lisäksi yhteentoimivuutta mm. potilasdirektiivissä (2011/24/EU), julkisen hallinnon keskus-, kauppaja- ja yhtiörekisterien yhteentoimivuutta ja tietojenvaihdon sujuvuutta koskeva direktiivi (2012/17/EU), standardointiasetus (EU 1025/2012), laajakaistainfrastuktuurien ja –palvelujen Verkkojen Eurooppa väline (EU 1316/2013), Euroopan pilvipalvelualoite (COM(2016)178

Tiedonhallintalain tarkoituksena on

- 1) Varmistaa viranomaisten tietoaineistojen **yhdenmukainen** ja **laadukas** hallinta sekä **tietoturvallinen** käsittely julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi
- 2) Mahdollistaa viranomaisten tietoaineistojen turvallinen ja tehokas **hyödyntäminen**
- 3) Edistää tietojärjestelmien ja tietovarantojen **yhteentoimivuutta**

Yhteentoimivuus

tietojen hyödyntämistä ja vaihtoa eri tietojärjestelmien välillä siten, että tietojen merkitys ja käytettävyys säilyvät

- Tietovarantojen yhteentoimivuus sisältää vaatimukset **teknisten toteutustapojen yhteensovittamisesta**, tietoaineistojen **merkityssisältöjen** vakioimisesta sekä **tietojen rakenteiden** määrittelystä siten, että tietovarannoissa olevat tietoaineistot ovat hyödynnettävissä eri viranomaisissa ennalta suunniteltuihin käyttötarkoituksiin.
- Yhteentoimivuus edellyttää **sanastojen ja tietorakenteiden** määrittelyä, **koodistojen** ylläpitoa ja **tiedonsiirtomenetelmien** sekä siihen liittyvien **teknisten toteutustapojen** yhteensovittamista.

Yhteentoimivuus

tietojen hyödyntämistä ja vaihtoa eri tietojärjestelmien välillä siten, että tietojen merkitys ja käytettävyys säilyvät

- Viranomaisen on pyrittävä hyödyntämään toisen viranomaisen keräämiä tietoja **teknisen rajapinnan** tai **katseluyhteyden** avulla
- Hallintoasioissa ei saa vaatia hallinnon asiakkaalta todistuksia ja otteita, jos ne on mahdollista saada toiselta viranomaiselta luotettavasti ja ajantasaisesti!
- Tiedonhallintayksikön olisi arvioinnissaan otettava huomioon viranomaisen toiminnan kannalta keskeisten tietovarantojen yhteentoimivuus sekä niiden hyödynnettävyys tietoaineistoja muodostettaessa ja käytettäessä

- Jokainen viranomainen vastaa omien tietovarantojensa ylläpidosta ja kehittämisestä
- VM tehtävänä on huolehtia julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen yhteentoimivuuden yleisestä ohjauksesta
 - ylläpitämällä julkisen hallinnon **tiedonhallintakarttaa**
 - ylläpitämällä julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämisen **yleisiä linjauksia** yhteisten tietovarantojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden edistämiseksi
 - koordinoimalla ja ohjaamalla muun muassa julkisen hallinnon **yhteisten tietovarantojen sanastojen** määrittelyä sekä toimialakohtaisten yhteentoimivuuden linjausten laatimista, joilla mahdollistetaan osaltaan tietojärjestelmien yhteentoimivuus

- Ministeriöiden vastuulla huolehtia tiedonhallintakartan sisällön ajantasaisuudesta omalla toimialalla ja ylläpidettävä oman toimialansa yleisiä linjauksia
- Linjausten hyödyntäminen ja yhteisiin määrittämiin perustuva kehittäminen parantaa yhteentoimivuuden ohjauksen vaikuttavuutta
- Tiedonhallintakartalla ja VM:n yleisellä ohjauksella tarkoitus luoda kansallinen yhteentoimivuuden viitekehys

Muutosvaikutusten arviointi tiedonhallintamalliin ja yhteentoimivuus

Tiedonhallintamalli = Hallinnon sisäinen määräys siitä, miten asiankäsittely, palvelujen tuottaminen ja niihin liittyvä tiedonhallinta on järjestettävä

Kun tiedonhallintamallin sisältö olennaisesti muuttuu hallinnollisten uudistusten ja tietojärjestelmien käyttöönotossa, on arvioita vaikutukset

- vastuisiin
- tietoturvallisuusvaatimukseen ja –toimenpiteisiin
- tietoaineistojen muodostamiseen ja luovutukseen
- asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan vaatimukseen
- asiakirjojen julkisuuteen, salassapitoon, suojaan ja tiedonsaantioikeuksiin
- tietovarantojen **yhteentoimivuuteen** ja hyödynnettävyyteen

Valtion tiedonhallintayksikön on lisäksi

- arvioitava tiedonhallinnan vaikuttavien muutosten taloudelliset vaikutukset
- toimitettava VM:lle arviointi lausuntoa varten tietovarantojen ja tietojärjestelmien hyödyntämisestä, **yhteentoimivuudesta** ja tietoturvallisuudesta, silloin
 - Kun muutoksella merkittäviä taloudellisia tai toiminnallisia vaikutuksia tiedonhallintaan
 - Muutos koskee julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen rajapintojen tietorakenteiden olennaisia muutoksia
- Myös ministeriöillä vastuu arvioida säännösten vaikutuksia tietoaineistoihin, tietojärjestelmiin, asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon.

Yhteentoimivuus edellyttää yhteistä tekemistä ja toisten huomioonottamista

Erityisasiantuntija, KTM, YTM, Tuula Seppo

0504288255

tuula.seppo@kuntaliitto.fi

@tuula_seppo

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

